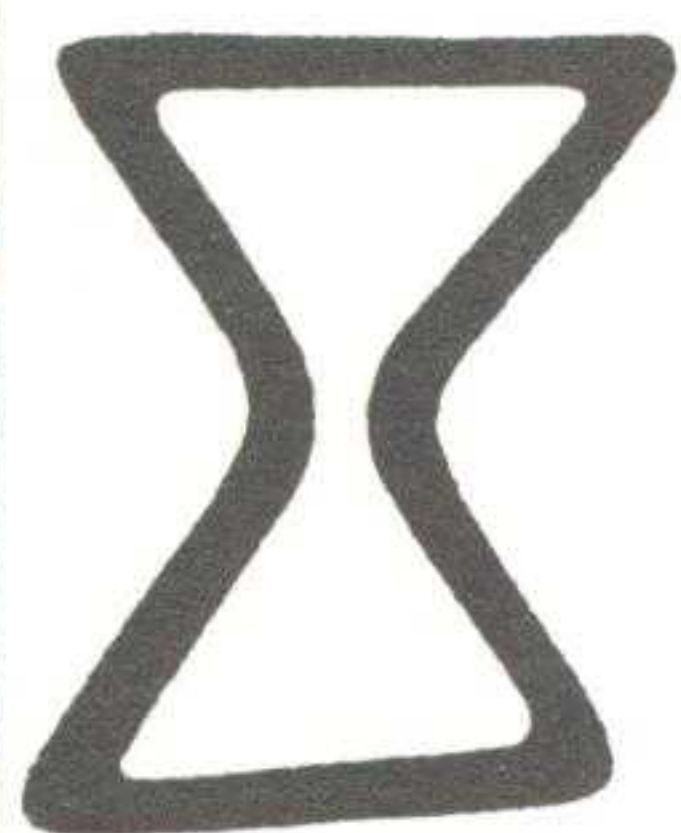

de zandloper

1979-3

een uitgave van de vereniging oud-ede

GLASSCHADE HERSTELLEN

JANSEN v/h de NOOY bellen

tel.: 16308

tevens verkoop en plaatsing van alle soorten glas.

SPIEGELS en GESLEPEN GLASPLATEN

ISOLATIEGLAS van THERMOPANE - POLYGLAS
of aluminium voorzetramen.

GLASHERSTEL JANSEN v/h de NOOY

Bettekamp 13-Ede tel.: 16308

SCHILDERSBEDRIJF de NOOY

voor alle onderhoudswerken, zowel binnen- als buitenwerk, sanswerk, sierpleister, sigmulto, behangwerk en andere schilderswerkzaamheden.

voor informatie

naar :

JANSEN

Bettekamp 13 · Ede

tel. 16308

DAGELIJKS BESTUUR

voorzitter: D. de Nooy, Wagenaarln 16,
6711 GB EDE-Gld - tel.: 12373.

sekretaris : J. Clant, Amsterdamsewg 34,
6712 GJ EDE-Gld - tel.: 15997.

penningmeester: J. Smit, Arendshorst 29,
6714 LV EDE-Gld - tel.: 32462.

ERE-LEDEN H. M. Oldenhof,
J. de Nooy.

MUSEUM-ADRES Museum Oud-Ede, Museumpln 7,
6711 NA EDE-Gld - tel.: 19554.

CONTRIBUTIE De minimale contributie bedraagt
f 15,- per jaar, over te maken op
postrekening 35 34 268 van de pen-
ningmeester Oud-Ede te Ede.

REDAKTIE van het blad DE ZANDLOPER

J. Das, Weerdenstein 205,
6714 CP EDE-Gld - tel.: 17052.

Mv E. Hendriksen, Wilterdinkstr 9
6712 EB EDE-Gld - tel.: 13074.

A. van Leest, De Zoom 20,
6711 BN EDE-Gld - tel.: 11419.

eindredactie: S.J. Ouwendijk, Nettelhorst 43,
6714 MA EDE-Gld - tel.: 33089.

KOPY Alle kopy gaarne inzenden aan het
adres van de redactie:

Redactie Zandloper, Museumpln 7,
6711 NA EDE-Gld.

VERANTWOORDING voor GEPUBLICEERDE TEKSTEN

De redactie van De Zandloper is u zeer erkentelijk voor al uw bijdragen in de kopy.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van historische- en technische gegevens blijft echter uitdrukkelijk voorbehouden aan hen, die deze kopy hebben ingezonden.

De redactie kan eveneens geen verantwoording nemen voor het niet vermelden van de bron, etc., bij het plaatsen van ingezonden artikelen.

OUD-EDE EEN DAGJE UIT

Ede- Op woensdag 29 augustus j.l. stonden er voor het museum van Oud-Ede een tweetal bussen van Winnemuller, waarmee een zestigtal leden van de vereniging het jaarlijkse dagtochtje gingen maken.

Er was een "rokers"- en een "niet-rokers"bus, zodat alle inzittenden van de laatstgenoemde bus vrij bleven van sigaren- en sigarettenrook.

Als reisleiders traden op mevrouw E. Hendriksen en de heer D. de Nooy.

In verband met het feit, dat het te bezoeken bedrijf van Douwe Egberts te Utrecht maximaal 30 bezoekers in één keer kan verwerken, was het zo geregeld, dat beide bussen het programma tegengesteld afwerkten.

Wel was de organisatie dusdanig dat men op dezelfde tijd in motel Bunnik was om daar de koffiemaaltijd te gebruiken.

De REIS: Vertrekkend om 08.30 uur vanaf het museum werd door de eerste bus als eerste de Douwe Egbertsfabriek in Utrecht aangedaan.

In de ontvangstzaal werd men welkom geheten en werd koffie aangeboden.

Na de koffie volgde een bezoek aan het tabaks- en koffiemuseum, met aansluitend een film over het bedrijf, zodat men hiervan een goede indruk kreeg.

Dank zij de welwillende medewerking van mej Valentine de Waard werden wij in het bezit gesteld van een levens-

schets van de familie Douwe Egberts.

De titel van deze schets is: "Ontwikkeling van winkeltje tot wereldmarkt".

Omdat het zeker de moeite waard is om van de inhoud van deze schets kennis te nemen hebben wij het geheel in dit artikel opgenomen.

Ruim 250 jaar geleden -om precies te zijn op 22 januari 1723 - werd in het kleine Friese dorpje Idskenhuisen een kind gedoopt, wiens naam met "gouden letters" staat opgetekend in de geschiedenis van Douwe Egberts.

De nieuwgeborene kreeg de naam Egbert Douwes.

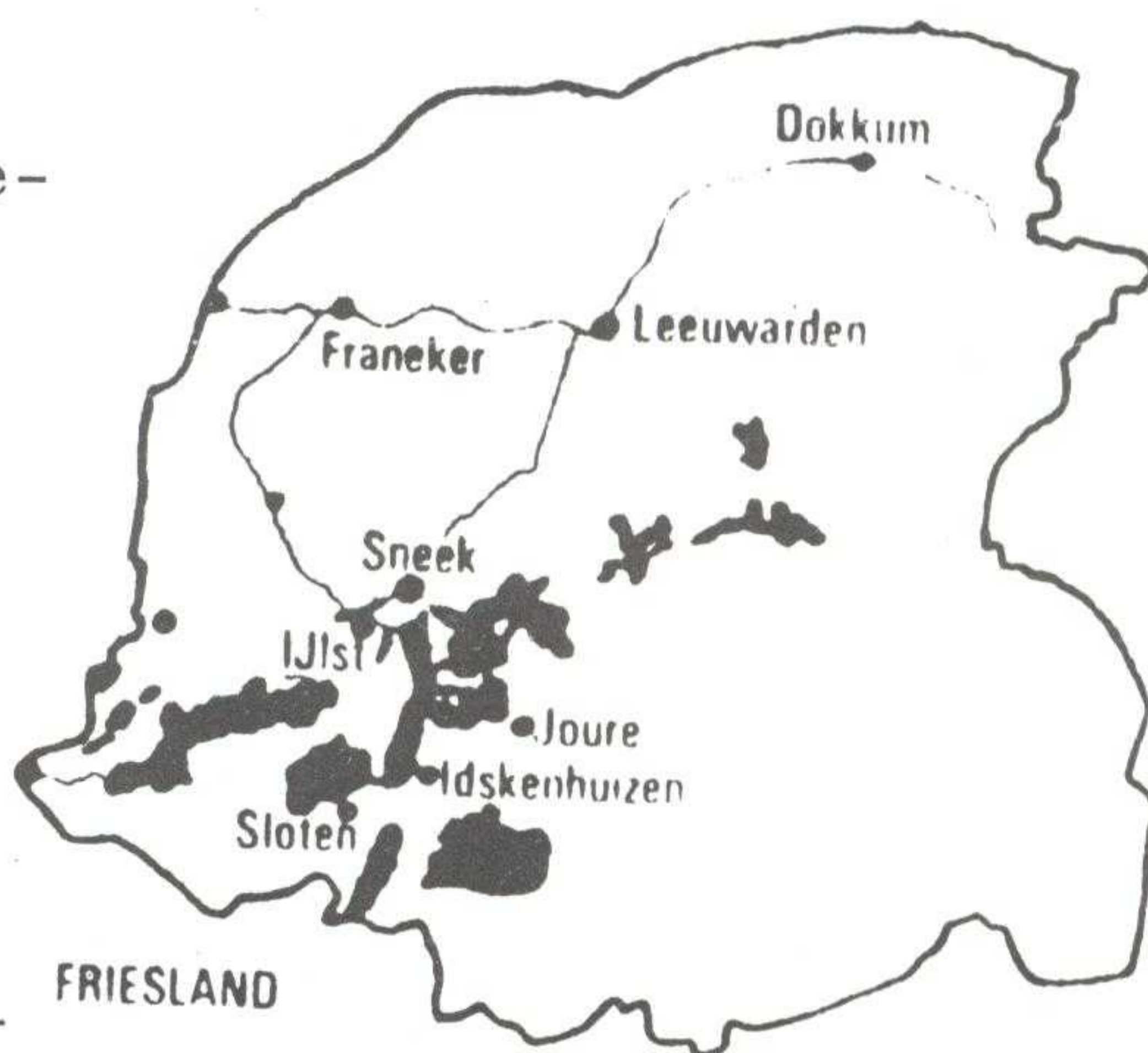
Zijn vader, Douwe Egberts, overleed op 13 december 1727.

Spoedig daarna verhuisde diens weduwe, de uit Joure afkomstige Grietje Grielts, met haar zes kinderen, waaronder een op 26 maart 1728 geboren drieling, terug naar haar geboorteplaats.

De jonge Egbert Douwes groeide voorspoedig op, wilde in de handel en koos daarom het beroep van zeeman; een keuze welke niet zo verwonderlijk is, wanneer men bedenkt dat vele toenmalige kofschepen (te vergelijken met onze huidige coasters) hun thuishaven hadden in plaatsen in het binnenland van Friesland.

Ook in de Kolk -de haven van Joure- kozen de Oostzevaarders regelmatig ligplaats.

Egbert Douwes maakte diverse reizen naar de Scandina-

vische landen en raakte tussen twee reizen in verliefd op een meisje, Akke Thijses.

Zij besloten een verbintenis voor het leven aan te gaan en vatten het plan op om -zodra de spaarpenningen daarvoor toereikend waren- aan de vaste wal een winkeltje te gaan beginnen.

Na allerlei tegenslagen lukte dit ook.

Op 6 januari 1753 werd het huwelijk tussen Egbert Douwes en Akke Thijses gesloten en openden zij in de Midstraat te Joure een winkel in kruidenierswaren.

Door hard werken en de kwaliteit van hun artikelen zo goed mogelijk te verzorgen, ontstond al spoedig een flinke klantenkring in Joure en vervolgens in de naaste omgeving.

Omstreeks 1783 droeg

Egbert Douwes de afdeling grossierderij over aan zijn toen 28-jarige zoon Douwe Egberts.

Van dat tijdstip af komen de woorden DOUWE EGBERTS in de naam van het bedrijf voor.

In 1806 overleed Douwe Egberts. Zijn tweede vrouw, Lysbeth Mintjes, kondigde via een overlijdensadvertentie in de Leeuwarden Courant onder meer aan, dat "de affaires blijven continueren op de firma van de Weduwe Douwe Egberts".

•• HEDEN MORGEN OVERLEED MYN GELIEF-
de Echtgenoot, DOUWE EGBERTS, noch
geen 52 Jaaren oud, aan een Zenuw Zinkings

Knorts van acht Dagen, welk eenen Slag! Ik verlies den braafsten Man, met wien ik byna 16 Jaren in den genoeglyken Echt leefde, en myne 9 Kinderen den besten en hartlyksten Vader. In de wegen der Goddelyke Voorzienigheid moeten wy allen beruften, door 't Christelyk geloof en den voorbeeldigen Wandel van den Overledenen, ben ik in vol vertrouwen, dat zyn Aardsch Tabernakel nu verbroken zynde, Hy een Gebouw by God zal hebben; een Huis niet met handen gemaakt, maar Eeuwig in den Hemel. — verzoeke van Brieven van Rouwbeklag verschoond te blyven; bevelende my verders benevens myne Vaderlooze Kinderen, in het gunstig aandenken myner Vrienden en Bekenden.

JOURE *den* LYSBETH MINTJES.
 19 February 1806. *Wed.* DOUWE EGBERTS.
 NB. De *AFFAIRES* blyven continueeren op
 de Firma van de Weduwe DOUWE EGBERTS.

Samen met haar stiefzoons Ruurd Douwes en Jacob Douwes de Jong (deze geslachtsnaam werd in de Napoleontische tijd aangenomen - 1812) zette zij het bedrijf voort.

Later werden ook haar zoons Mintje Douwes, Thijs Douwes en Hessel Douwes de Jong in de zaak opgenomen.

Na het overlijden van de weduwe Douwe Egberts in 1833, zetten de vier toen nog in leven zijnde broers Ruurd, Mintje, Thijs en Hessel het bedrijf voort onder de naam "Firma Wed. Douwe Egberts".

In 1844 overleed Mintje Douwes en een jaar later Thijs Douwes.

In dat jaar (1845) gingen Ruurd en Hessel Douwes uit elkaar, waarna Hessel Douwes de Jong onder de firma-naam "Firma Wed. Douwe Egbertszoon" alleen en voor eigen rekening verder handelde.

Dat deden ook zijn zoon Johannes Hessel de Jong (van 1858 tot 1883) en diens zoon Cornelis Johannes (van 1883 tot 1919).

Met Cornelis Johannes de Jong deed de vijfde generatie, rechtstreeks afstammend van de stichter, zijn intrede.

Cornelis Johannes de Jong wordt met recht de tweede stichter van Douwe Egberts genoemd.

Onder zijn leiding groeide het bedrijf uit tot een nationale onderneming en in een latere fase tot een internationaal concern.

In 1919 had het bedrijf een dusdanige landelijke bekendheid gekregen, dat een steunpunt werd gezocht in het centrum van Nederland, waarvoor Utrecht werd uitgekozen.

In datzelfde jaar maakte Cornelis Johannes de Jong van zijn zaak een naamloze vennootschap, die de lange naam kreeg van "N.V. Handelsonderneming voorheen firma Wed. Douwe Egbertszoon".

Zes jaar later, in 1925, kwamen de produkten in de naam voor: "N.V. Douwe Egberts Tabaksfabrieke, Koffiebranderijen, Theehandel".

In 1930 verhuisden de letters "N.V." van vóór de naam naar achter de naam.

In 1929 werden de verkoopleiding, de expeditie en de grote koffiebranderij overgebracht naar Utrecht.

De fabricage van thee, tabak en poederkoffie (vanaf 1954) bleef in Joure.

In de groei, die de onderneming vóór en na de Tweede Wereldoorlog doormaakte, speelden ook zijn

zoons Johannes Hessel en Egbert Douwe (de zesde generatie) een belangrijke rol.

Ook zij hebben jarenlang hun beste krachten aan het bedrijf gegeven.

Johannes Hessel van 1910 tot 1968 en Egbert Douwe van 1926 tot 1976.

In 1953 werd het 200-jarig bestaan van het bedrijf herdacht en gevierd.

Bij die gelegenheid werd het bedrijf onderscheiden met het predikaat "koninklijk".

Sindsdien luidt de volledige firmanaam "Douwe Egberts Koninklijke Tabaksfabriek, Koffiebranderijen, Theehandel N.V." (later gewijzigd in B.V.).

Na dit gedenkwaardige jaar groeide het bedrijf gestadig uit. Het neemt thans in Nederland en West-Europa een vooraanstaande plaats in met een omzet van circa 2 miljard gulden, met marktaandelen in de traditionele producten tabak, koffie en thee in Nederland van rond 50 % en met een export van deze producten naar meer dan honderd landen.

In de latere jaren werd een aantal dochterondernemingen in het concern opgenomen (Kanis & Gunnik; de Verbunt-bedrijven; sigarenbedrijf Panter en sigarenbedrijf Smit & ten Hove).

Het Douwe Egberts concern biedt thans werk aan 6000 medewerkers, waarvan 3700 werkzaam zijn in Nederland.

-0000-

Na het bezoek aan Douwe Egberts werd de reis voortgezet naar Bunnik, waar in het Postiljonmotel een uitgebreide koffiemaaltijd gereed stond.

Ieder liet zich deze maaltijd heel goed smaken.

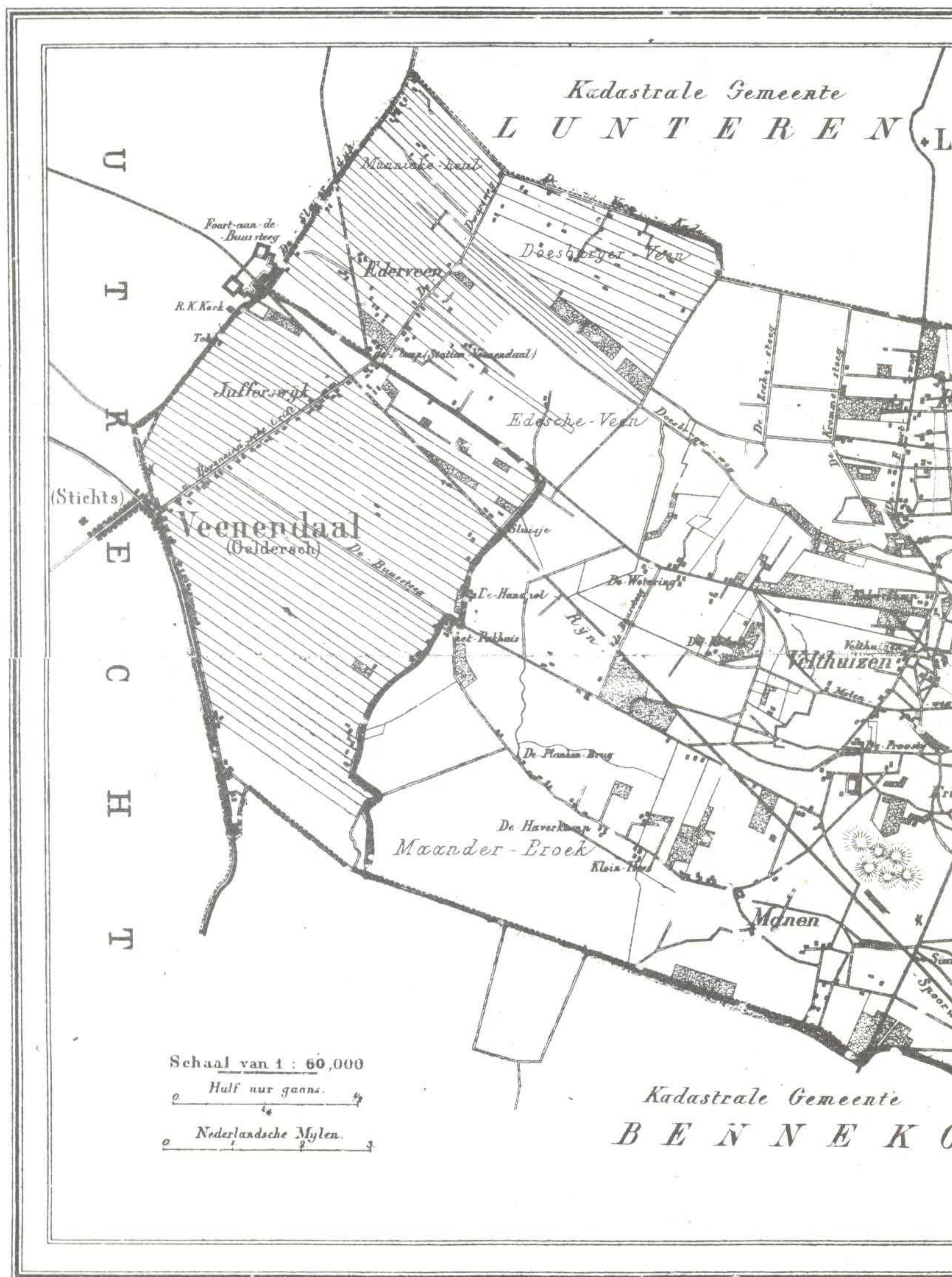
Na de lunch trekt men dan verder naar Doorn om het kasteel te bezoeken waar ooit eens de Duitse Keizer vertoefde.

In het kasteel Doorn is een enorme collectie antieke zaken verzameld.

Het meest sprak toch wel aan, een duizenddelig zilveren eetservies, een vijfhonderddelig gouden eetservies en de collectie snuifdozen.

vervolg op pagina 10

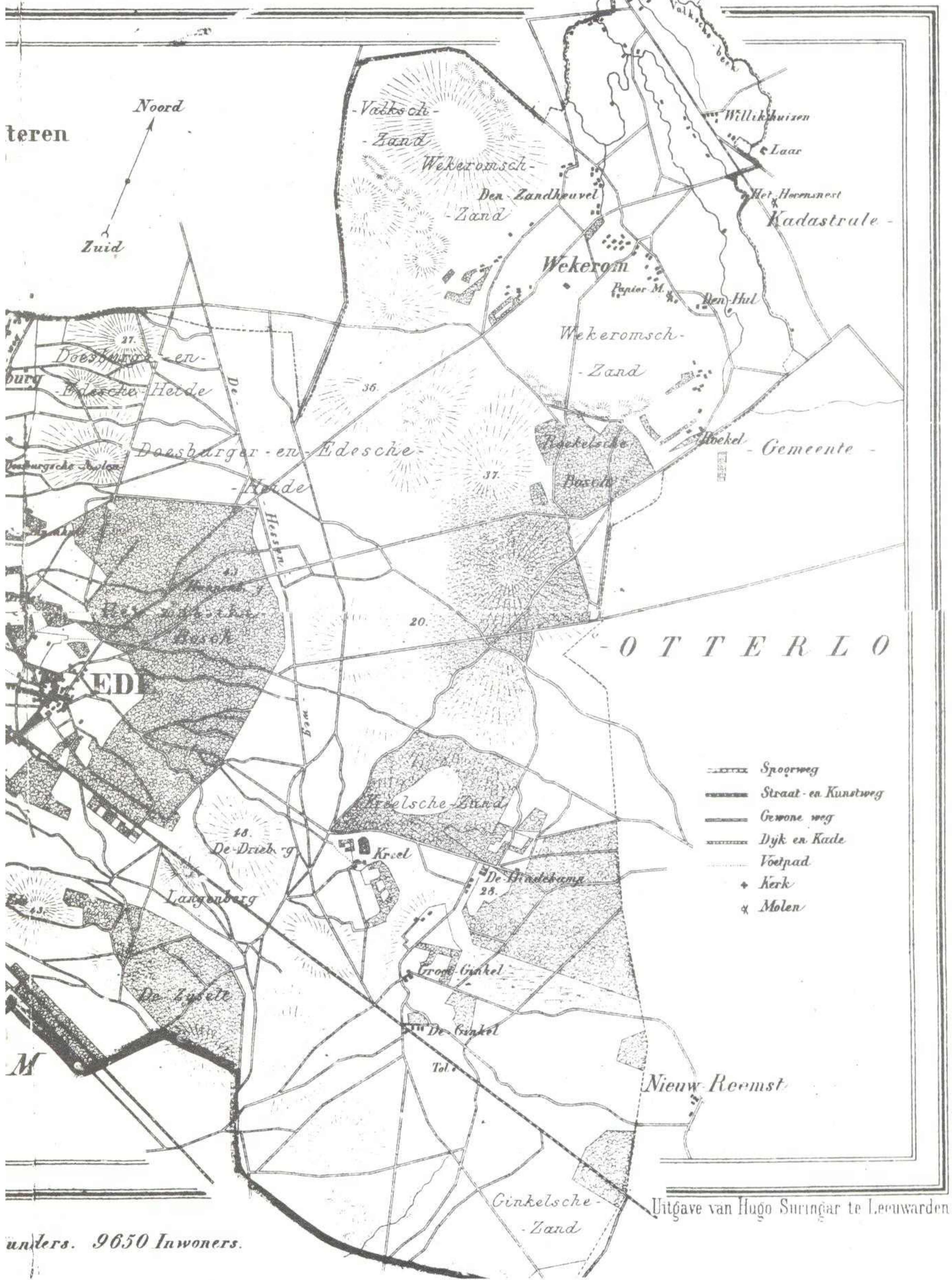
PROVINCIE GELDERLAND.

GEMEENTE EDE c.a. 32926

GEMEENTE EDE N° 1.
Kadastrale GEMEENTE EDE EN

VEENENDAAL.

Nadat men in hotel Rodenstein, tegenover het kasteel, nog een comsumptie had genoten, werd de terugreis naar Ede aanvaard.

In Veenendaal werd nog even opgestoken bij hotel La Montagne, waar men op eigen rekening nog even een aperitiefje kon gebruiken en heerlijk in het zonnetje op het terras kon vertoeven.

Even voor zes uur was ieder weer terug op het punt van vertrek, ons Museum aan het Museumplein te Ede.

Alle deelnemers waren vol lof over de wijze waarop mevrouw Hendriksen en de heer de Nooy deze dag hadden georganiseerd.

Zelfs hebben zij kans gezien om te bewerkstelligen, dat de gehele dag de zon scheen, iets dat momenteel in ons kikkerlandje wel uniek mag worden genoemd.

-o-----o-

WIST U DAT

Het voormalige station Ede-Centrum, thans bij onze vereniging in gebruik als Museum "Oud-Ede", al sedert 1 augustus 1970 rechtskrachtig staat vermeld op de landelijke monumentenlijst!

WENSENLIJSTJE VAN HET MUSEUM

Dit jaar is een bezoek gebracht aan het Schaapscheerdersfeest in Uddel.

De oudheidkundige vereniging had hier in een tent een kleine expositie ingericht met allerlei landbouwwerktuigen, etc.

Veel van deze werktuigen kwamen onbekend voor, dat wil zeggen: in ons museum komen deze werktuigen tot op heden niet voor.

Derhalve zijn de namen van de "onbekende" werktuigen maar eens opgeschreven. Misschien zijn er onder onze leden nog mensen die één of ander werktuig nog wel in bezit hebben en die wellicht dit voorwerp willen afstaan of in bruikleen geven aan ons museum.

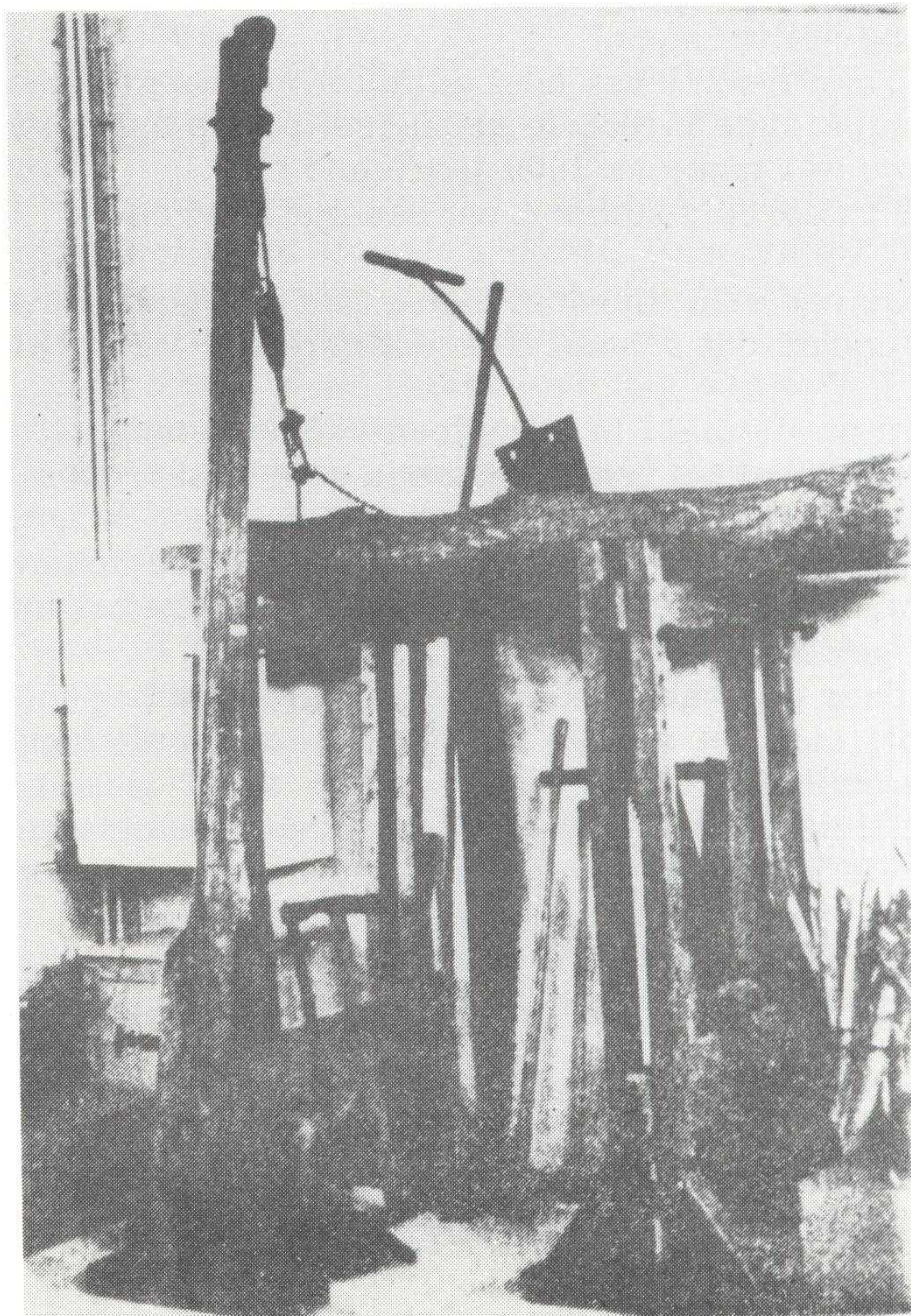
Hier volgt de lijst:

plantezel
halfronde plantschop
plantwiggen
plantbak
zaaiblik
zaaiviool

plaggenzicht
hooihaak
heetmes (om hei te snijden)
pootstok
houten kruiwagen
vijlbank

Bij voorbaat onze dank.

De museum-commissie

VAN MIENTJE

Zo minse, ut is al weer een hele tied geleje dat jullie veur 't lest wat van mien heurden.

Ik mos van eiges een bietje rekening houwe mit de vakantie. Mer noe hek weer zo het één en aander te vertelle. D'r zin weer meroakel veul minse in 't museum geweest. In de eerste plaots de neie börregemeester mit de vrouw. Mit dit bezeug waore we aokeluk blij.

Ze wouwe us kieke hoe Harreme en ik d'r bij zate. Noe ik kan zeggen dat ze dat bar mooi vonden. Tenminste as ik ze goed het verstaon.

Verder bin d'r een kwak heel geleerde minse geweest. Die kwamme met harstikke gebaarste potten aandraogen. Die zouwe wel meer as 1000 jaore oud zin.

De stukke waoren gekomme uut een oud graf op de Ginkel.

En nou we een echt museum hadde met een goeie beveiliging, mochte dat schaoltje en die urn daor wel te kiek staon.

We kreges ut allemaol in bruukleen van de gemeente. En daornaast minse hen we nog een sooi scharreven gekregen.

Die zin te veurschien gekomme uut wat we noe neume een sloot, maar wat vrogger de slotgracht van het huus Keerum geweest mot zin.

Wat we daor noe van afkieke motte begriep ik nog niet helemaol, mer het schient dat ook dit spul veule honderde jaore oud is.

Wat ik wel heel goed begriepe kan, is dat boekje van Nijenhuis, die vroggere timmerman.

Dat wordt dan ok best verkocht.

Het eerste exemplaar wier in het museum uitgereikt an de börregemeester deur het bestuurslid vrouw Hendriksen.

En laote noe de kraante schrieve, dat ut mer zo een mins in klederdracht was.

De vrouw van Marten Wiegeraodt had veur de gelegenheid ok d'r oud Eese klere aangetrokke.

En d'r waore d'r nog meer in klederdracht. Aordig um te zien.

Jullie wete toch, dat je dat boekje van Nijenhuis in't museum kunt kriegen veur f 17,50.

Koop het daor, want dan houdt het museum d'r zelf ok nog wat geld an over. We kriegen naomeluk dan procente. Tien boeke het ut museum van de direktie van de Vendet gekregen, ok um te verkopen. Zo kriegen we wat geld.

En.....hoe meer geld, hoe meer de museumcommissie an dinge kan aankopen. Daor zal meneer Bolwerk wel raad mee wete.

Jao, jullie lese het goed; Bolwerk is weer terug, maar noe as adviseur. We zin d'r bar blij mee, want hij weet iezig veel van wat in een museum as van Ou Ee thuis heurt.

Over de open dag die we op 19 juli hen gehad, hen jullie zeker ok wel in de kraante gelezen. Toen bin d'r toch een bonk minse in't museum geweest. Heel bar.

Ik begreep dat ze d'r oge uitkeken.

Gek, dat zo veel Eese minse toch nog zo verrekt slecht d'r eige museum kenne.

Zelfs hen we gemerkt, dat sommige leen van de Vereniging ut museum niet ees van binne hen gezien.

Daorum minse, leen van Oud Ede, kom us vaaker kieke en breng dan kennis of buuren mee.

Wie weet of het geeft dan ok nog wat neie leen. Want die kunne we nog altied gebruiken.

Noe mot ik nog een ding vertellen.

Jullie wete dat de grote kraanzaag niet compleet was. Laote ze noe bij het afbreken van een schuur in Wekerom de nog ontbrekende balk vinden. Hadden ze gebruikt veur te stutten.

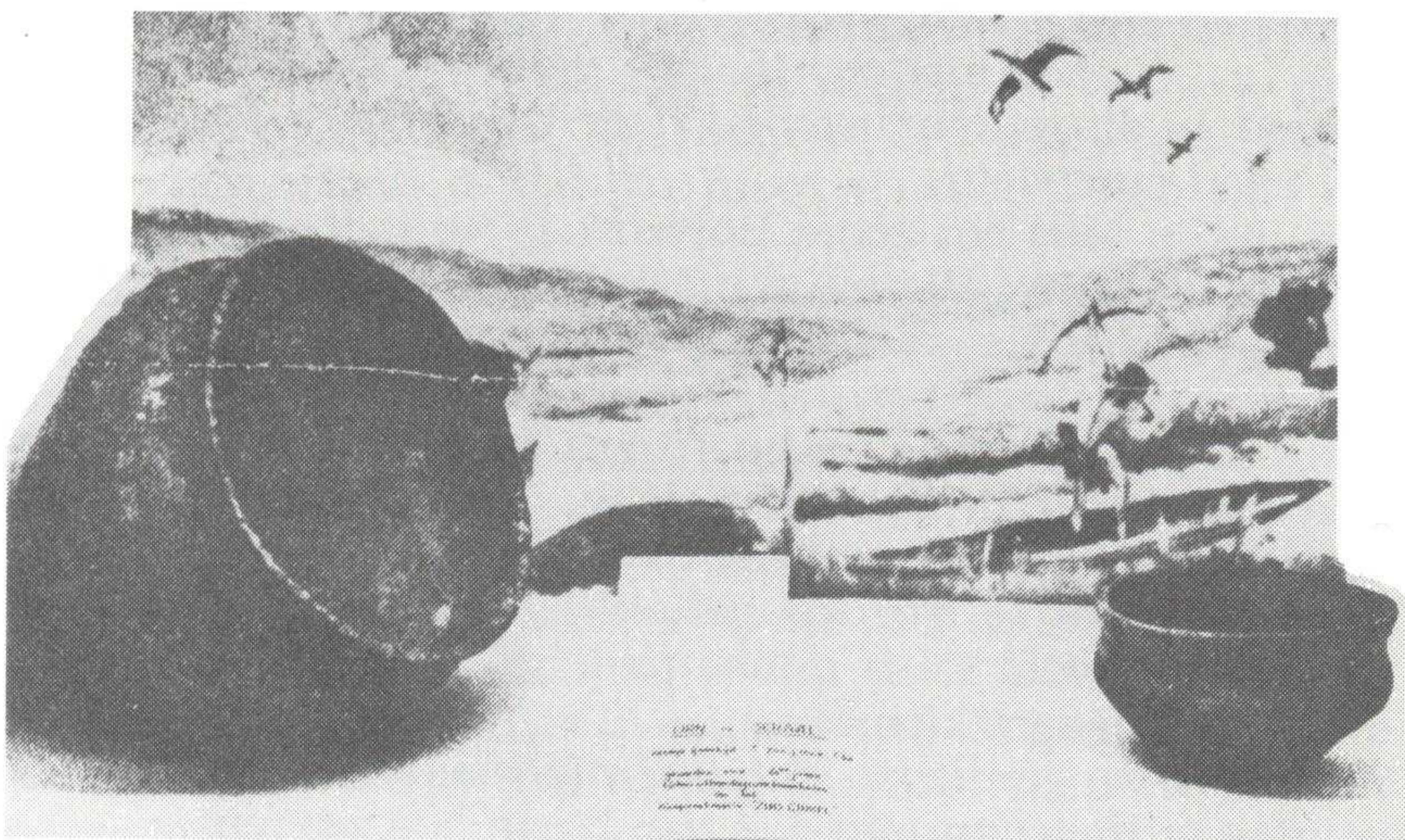
Noe is ok die weer in 't museum en de kraanzaag is weer compleet en nog wel met het eigeste stuk dat d'r bij heurde.

Dat ware zo de dinge van de leste tied.

Minse het beste en overleg ut.

De groeten van Harreme en van

Mientje uut Oud Ede.

HISTORISCHE NAMEN uit gebied MAANDERENG

Ten behoeve van het geven van nieuwe straatnamen in het plan Ede-Zuid (Maandereng en Maanderzand) wordt opgave gevraagd van zoveel mogelijk historische namen welke in deze gebieden ooit hebben bestaan.

Wellicht zijn er onder onze leden mensen die zich deze historische namen nog kunnen herinneren.

Uw opgave gaarne inleveren bij de redactie van De Zandloper, Museumplein 7 te Ede.

HERUITGAVE VAN "DE GESCHIEDENIS VAN EDE"

Men heeft thans het voornemen om de in drie delen uitgegeven "Geschiedenis van Ede" opnieuw te gaan uitgeven, echter nu in één band.

Alleen bij voldoende belangstelling kan dit voornemen worden uitgevoerd.

Bij voorintekening zal de prijs voor de gehele band circa f 55, - gaan bedragen. De verkoopprijs in de winkel zal aanmerkelijk duurder zijn.

Indien onze leden belangstelling hebben voor deze onder voorbehoud uit te geven herdruk, worden zij verzocht om onderstaand intekenbiljet uit te knippen en ingevuld op te sturen aan de redactie van De Zandloper.

Intekenbiljet voor de herdruk van "De Geschiedenis van Ede".

Voorheen in drie delen; nu tesamen in één band.

(herdruk onder uitdrukkelijk voorbehoud van voldoende belangstelling).

Ondergetekende, naam _____

adres _____

woonplaats _____

heeft belangstelling voor bovengenoemde herdruk van "De Geschiedenis van Ede" in één band en wenst te worden ingeschreven voor afname van

_____ (aantal) exemplaren, tegen de speciale intekensprijs van circa f 55, - per exemplaar.

datum: _____

handtekening,

AKTIVITEITEN-AGENDA Vereniging "OUD-EDE"

dinsdag 23 oktober 1979 in "Ons Huis"

-20.00 uur: lezing met dia's over en met munten door de heer Vinkenburg van het Rijksmuntenkabinet.

een zaterdag in het voorjaar 1980:

-Grote landelijke klederdrachtenshow in de Flevohof.

**Nadere mededelingen volgen t.z.t.

NAMEN van nieuwe leden

Door een tekort aan plaatsingsruimte kan deze naamlijst helaas niet meer worden geplaatst. In het decembernummer zullen de namen van onze nieuwe leden alsnog worden opgenomen.

Dit intekenbiljet voor
voorintekening op de herdruk van
"De Geschiedenis van Ede" in 1 band,

in een gesloten enveloppe, gefrankeerd
als brief z.s.m., doch uiterlijk per 25
november 1979 inzenden aan:

Redactie De Zandloper,
Museumplein 7
6711 NA EDE-Gld

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

* Hout

* Board

* Triplex

* Schroten

* Wandplaten

* Deuren

* Draadmateriaal

* Keukens

* Kasten

* Gereedschap

* IJzerwaren

* Verf (vervetal.)

* Schildersgereedschap

* Wandweefsel

* Schuimvinyl

* Rambe assortiment

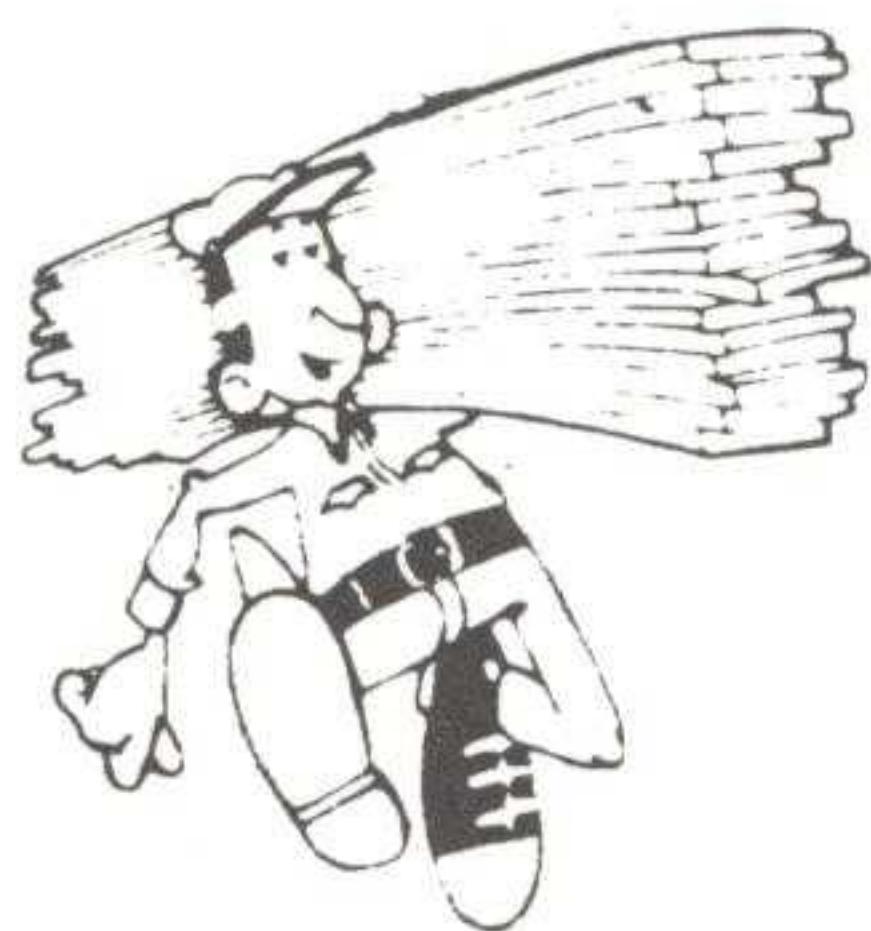
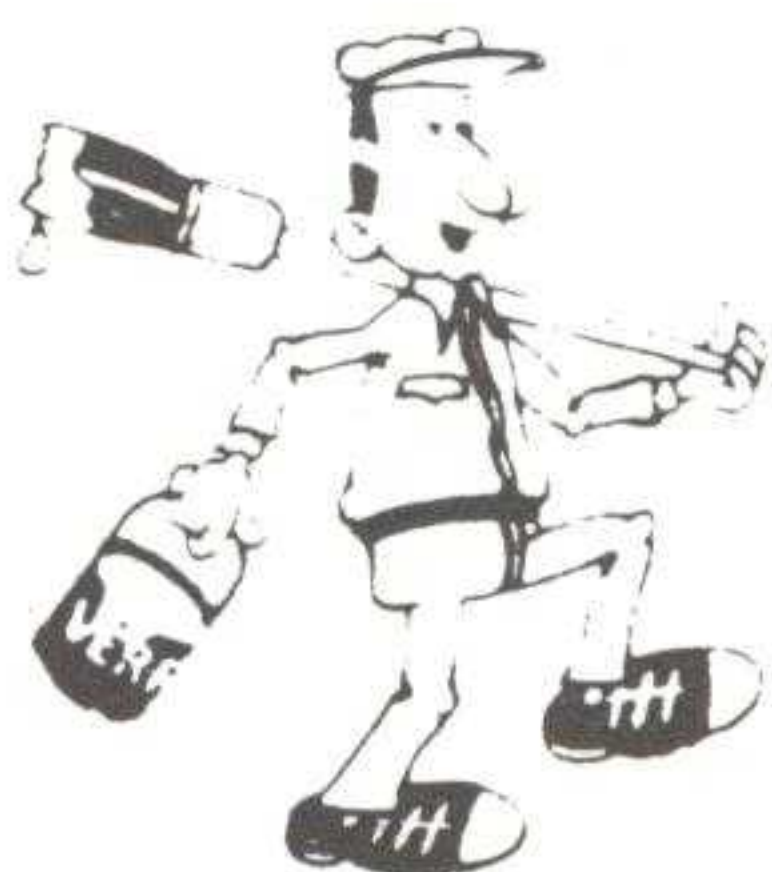
* Autolakken

* Beitsen, lakken, lijmen enz. enz.

Dit alles natuurlijk bij

* Wij geven U een
deskundig advies

* Bezorgen
gratis

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65-67

EDE TELF. 08380-11680

DE SPAARBANK VOOR EDE
ANNO 1872 BONDSSPAARBANK

De oudste financiële instelling in Ede,
die ondanks haar leeftijd met jeugdig élan
actief blijft met een aan vandaag aangepaste
dienstenpakket ook voor U!

'n Bondsspaarbank, moderne gezinsbank voor
alle bankzaken en verzekeringen.

Reeds sedert 1872 de vertrouwensinstelling van
vele duizenden spaarders.

Hoofdkantoor Telefoonweg hoek Maandereind.

Vijf kantoren in Ede.

Tien kantoren in de gemeente.

Telefoon 19020

Giro 821000

